

บทที่ 4

การอภิปรายผล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษารูปแบบการอธิบายการมองโลก กับกลวิธีการเผชิญปัญหาของนิสิตนักศึกษา และความแตกต่างของเพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระบบการเรียนของสถานศึกษา และสาขาวิชาที่เรียน ที่สัมพันธ์กับรูปแบบการอธิบายการมองโลกและกลวิธีการเผชิญปัญหา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ดังกล่าว คือนิสิตนักศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 411 คน ผลที่ได้จากการวิจัยสามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญเพื่อการอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. รูปแบบการอธิบายการมองโลกและกลวิธีการเผชิญปัญหาของนิสิตนักศึกษา

1.1 รูปแบบการอธิบายการมองโลกของนิสิตนักศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลในเบื้องต้นตามเกณฑ์เพศ สาขาวิชา และระบบการเรียนของสถานศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 743 คน พบว่ามีจำนวน 411 คน ที่สามารถจำแนกรูปแบบการอธิบายการมองโลกได้ โดยนิสิตนักศึกษาที่มีรูปแบบการอธิบายในลักษณะมองโลกในแง่ดี มีจำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 47.2 ของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกได้ และนิสิตนักศึกษาผู้ที่มีรูปแบบการอธิบายการมองโลกในแง่ร้าย มีจำนวน 217 คิดเป็นร้อยละ 52.8 เมื่อพิจารณากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 743 คน พบว่าที่สามารถจำแนกรูปแบบได้มีจำนวน 411 คน คิดเป็นร้อยละ 55.3 และที่ไม่สามารถจำแนกได้ มีจำนวน 332 คน คิดเป็นร้อยละ 44.7

การจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามรูปแบบการอธิบายการมองโลก เพื่อนำมาใช้ศึกษาจริง ได้กลุ่มตัวอย่างมาจำนวน 411 คน คิดเป็นร้อยละ 55.3 อันเป็นปริมาณครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลได้ทั้งหมดนั้น เนื่องมาจากการจำแนกกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเพื่อการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการอธิบายการมองโลกใช้การพิจารณาคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง โดยคะแนนจากแบบสอบถามรูปแบบการอธิบายการมองโลกจากมิติทั้ง 3 เพื่อแยกคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่ม 1 คือกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนในทั้ง 3 มิติ คือมิติแห่งแหล่งกำเนิด มิติความสม่ำเสมอ มิติแห่งความทั่วไป (ตารางที่ 4) สูงกว่าค่ามัธยฐาน ได้แก่ ผู้ที่มีรูปแบบการอธิบายเหตุการณ์ดีในมิติสาเหตุเกิดจากตน มิติความสม่ำเสมอ มิติแห่งความทั่วไป จำแนกเป็นกลุ่มที่มีรูปแบบการอธิบายการมองโลกในแง่ดี และ กลุ่ม 2 คือ กลุ่มที่มีคะแนนทั้ง 3 มิติ ต่ำกว่าค่ามัธยฐาน ได้แก่ ผู้ที่มีอธิบายเหตุการณ์ดีในมิติ

สาเหตุเกิดจากภายนอกตน มิติความไม่สม่ำเสมอ มิติแห่งความจำเพาะ จำแนกเป็นกลุ่มผู้มีรูปแบบการมองโลกในแง่ร้าย ตามลำดับ จึงได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความชัดเจนของคุณลักษณะทั้ง 3 ตามนิยามของ รูปแบบการอธิบายการมองโลกเพื่อจุดประสงค์ในการนำมาใช้ในงานวิจัย อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างส่วนที่ไม่ได้นำมาศึกษานี้ก็มีลักษณะในแต่ละมิติของรูปแบบการอธิบาย แตกต่างกันไปเพียงแต่ไม่ได้มีลักษณะทั้ง 3 มิติที่สูงกว่ามัธยฐานทั้งหมด หรือ ต่ำกว่ามัธยฐานทั้งหมด หากแต่เป็นกลุ่มที่มีลักษณะของ 2 มิติสูงกว่าและอีก 1 มิติต่ำกว่าค่ามัธยฐาน มีจำนวนรวม 176 คน คิดเป็นร้อยละ 23.7 ของกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลได้ทั้งหมด (743 คน) หรือ กลุ่มที่มีคะแนนใน 2 มิติต่ำกว่าค่ามัธยฐาน และอีกหนึ่งมิติสูงกว่ามัธยฐานมีจำนวนรวม 156 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 ของ 743 คน (ตารางที่ 4) จากข้อมูลในกลุ่มนี้ ผู้ให้ความสนใจศึกษารายละเอียดของแต่ละมิติของรูปแบบการอธิบายอาจใช้เป็นตัวแปรที่ศึกษาที่น่าสนใจอย่างยิ่ง เนื่องจากว่าในแต่ละมิติของรูปแบบการอธิบายการมองโลก ก็มีเอกลักษณ์ของมิติที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพของบุคคลเช่น มิงงานวิจัยในต่างประเทศที่ศึกษารูปแบบการอธิบายการมองโลกโดยพิจารณารายละเอียดของมิติที่สัมพันธ์กับบุคลิกภาพ ตัวอย่างเช่น การศึกษารูปแบบการอธิบายสาเหตุการมองโลกกับภาวะซึมเศร้าในกลุ่มนักศึกษา ที่พบว่านักศึกษาที่มีภาวะซึมเศร้าจะอธิบายเหตุการณ์ดีในชีวิตในมิติแห่งแหล่งกำเนิดของสาเหตุว่าเกิดจากภายนอกตน และอธิบายเหตุการณ์ดีว่าเกิดขึ้นไม่สม่ำเสมอ (มิติของความสม่ำเสมอ) เป็นต้น (Seligman et al.,1979) นอกจากนี้มีงานวิจัยที่ศึกษาพบว่าความแตกต่างของแต่ละมิติที่มีความสัมพันธ์กับ บุคลิกภาพด้านต่างๆ เช่น มิติแห่งแหล่งกำเนิดของสาเหตุที่มีความสัมพันธ์กับ การเห็นคุณค่าในตนเอง กลุ่มที่มีมิติในด้านนี้สูงเป็นผู้ที่มีลักษณะของการเห็นคุณค่าในตนเองสูง

1.2 กลวิธีการเผชิญปัญหาของนิสิตนักศึกษา

จากการศึกษาการใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 743 คน โดยพิจารณาด้วยเกณฑ์ค่ากลางของคะแนน (midpoint) กลวิธีการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบ (ตารางที่ 8 และ 9) พบว่านิสิตนักศึกษาไทยใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา และแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมสูง และใช้วิธีการหลีกเลี่ยงในระดับต่ำ อภิปรายผลที่ได้ตามรูปแบบการเผชิญปัญหา ดังนี้

1.2.1 กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา

ผลที่ได้แสดงให้เห็นภาพรวมของนิสิตนักศึกษาไทยส่วนใหญ่มีการใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา แสดงให้เห็นว่านิสิตนักศึกษาไทยมีการเผชิญปัญหาที่มีประสิทธิภาพนั่นคือมุ่งจัดการกับปัญหาอันเป็นตัวแปรที่บ่งชี้คุณภาพชีวิต ดังที่ได้เคยมีงานวิจัยที่ศึกษา มาแล้วพบว่า การ

เผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาสัมพันธ์กับการมีคุณภาพชีวิตในระดับสูง (Harju and Bolen, 1998)

1.2.2 กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม

ผลที่ได้แสดงให้เห็นว่านิสิตนักศึกษาไทยมีแนวโน้มในการใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง

โดยคุณสมบัติของกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมนั้นหากพิจารณาร่วมกับวิธีการเผชิญปัญหาอีก 2 ด้าน ของบุคคลจะพบว่าหากบุคคลนั้นใช้วิธีการแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมสูง รวมทั้งใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการสูง แสดงว่าบุคคลนั้นเผชิญปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่หากพิจารณาพบว่าใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมสูง รวมทั้งใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงด้วย แสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นเผชิญปัญหาอย่างไม่มีประสิทธิภาพอันไม่นำไปสู่การแก้ไขปัญหา จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง จะเห็นได้ว่านิสิตนักศึกษาไทยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับบุคคลรอบข้าง ที่เป็นส่วนสำคัญในการจัดการกับปัญหาของนิสิตนักศึกษา ถึงแม้ว่าเมื่อเกิดอุปสรรคต่างๆ ในชีวิต นิสิตนักศึกษาต้องจัดการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองเพื่อให้ผ่านพ้นอุปสรรคไปได้นั้น แต่การที่นิสิตนักศึกษาได้มีที่ปรึกษาเพื่อช่วยเหลือในการหาทางออกของปัญหา หรือการได้รับกำลังใจเพื่อการแก้ไขปัญหาก็เป็นสิ่งจำเป็นเช่นกัน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหนทางหนึ่งงานการปรึกษาเชิงจิตวิทยาจะเข้ามามีบทบาทเพื่อเอื้ออำนวยการจัดการกับปัญหา และอุปสรรคของนิสิตนักศึกษาเพื่อให้ดำเนินแนวทางไปสู่การแก้ไขปัญหาอันจึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ด้วยกระบวนการกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยานั้นมีคุณสมบัติของการเอื้ออำนวยให้ผู้มารับคำปรึกษาได้เกิดการตระหนักรู้ในตนเอง ช่วยให้ผู้มารับคำปรึกษาได้เห็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาของตน ดังในงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าการปรึกษาเชิงจิตวิทยาช่วยให้นิสิตนักศึกษาใช้วิธีการเผชิญปัญหาที่มีประสิทธิภาพโดยมุ่งจัดการกับปัญหา และเผชิญกับความเครียดในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วิณา มิ่งเมือง, 2539 ;จิต เชาวน์ถาวร, 2538)

1.2.3 กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง

ผลที่ได้แสดงให้เห็นว่านิสิตนักศึกษาไทยใช้การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงในระดับต่ำ ประเด็นที่น่าสนใจของผลลัพธ์นี้คือการไม่มีแนวโน้มที่จะนำพาตนเองให้ห่างไกลการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคในชีวิตของนิสิตนักศึกษา และสอดคล้องกับผลในข้อ 1.2.1 ที่แสดงว่านิสิตนักศึกษามีแนวโน้มของการใช้วิธีการมุ่งจัดการกับปัญหาในระดับสูง โดยสถานการณ์ที่นิสิตนักศึกษาเป็นเยาวชนรุ่นใหม่ เป็นวัยที่เตรียมพร้อมเข้าสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่ต้องพบปัญหา และอุปสรรคในชีวิตที่อาจเกิดขึ้นกับเขา แนวโน้มเช่นนี้ แสดงถึงความพร้อมที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีประสิทธิภาพ และนำพาตนเองไปสู่หนทางที่สร้าง

สรรคค์ด้วยความมีจิตใจที่พร้อมจะมุ่งมั่น พร้อมจะแก้ไขกับอุปสรรคที่พบ แสดงให้เห็นว่า เยาวชนที่เป็นอนาคตของชาติ มีศักยภาพที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติได้อย่างดียิ่ง

2. ความแตกต่างระหว่างเพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระบบการเรียนของสถานศึกษา และสาขาวิชาที่เรียน ที่สัมพันธ์กับรูปแบบการอธิบายการมองโลกและกลวิธีการเผชิญปัญหา

2.1 รูปแบบการอธิบายการมองโลก กับกลวิธีการเผชิญปัญหา

ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอธิบายการมองโลกกับกลวิธีการเผชิญปัญหาทั้ง 3 รูปแบบ พบผลดังนี้

(1) รูปแบบการอธิบายการมองโลกกับกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา

ผลที่ได้สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดีที่ส่งผลให้บุคคลสามารถเผชิญปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพในกลุ่มนิสิตนักศึกษาไทย และรูปแบบความสัมพันธ์นี้มีความสอดคล้องกันกับการวิจัยที่คล้ายกันนี้ในต่างประเทศ (Aspinwall และ Taylor , 1992 ; Carver et al.,1993 ; Scheier,Weintraub & Carver,1986; Stanton & Snider,1993 ; อ้างถึงใน Aspinwall & Brunhart,1996) แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของการมองโลกในแง่ดีกับวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา ผลที่ได้นี้แสดงให้เห็นศักยภาพของผู้ที่มองโลกในแง่ดีในการจัดการกับปัญหา หากจะอธิบายโดยมิติของรูปแบบการอธิบายการมองโลก จะพบว่าผู้ที่มองโลกในแง่ดีเมื่อเผชิญกับปัญหาหรืออุปสรรค จะไม่ย่อท้อ หรือลังเลในการจัดการกับปัญหา และมีความมุ่งมั่นเพียรพยายาม และในกรณีที่พบว่าสถานการณ์เลวร้ายนั้นไม่อาจจัดการได้ (Uncontrolable) ก็จะยอมรับและเปลี่ยนแนวทางใหม่ โดยไม่ยึดติดอยู่กับปัญหานั้น จากการวิจัยเหล่านี้จะเป็นการเน้นย้ำความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรนี้ในงานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับผลของการที่มีรูปแบบการอธิบายในลักษณะการมองโลกในแง่ดีสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลนั้นเป็นผู้มีคุณภาพชีวิตที่ดี (Harju and Bolen,1998) และมีพฤติกรรมทางบวกอื่นๆ ได้แก่การที่บุคคลสามารถปรับตัวในด้านการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพในงานวิจัยของทิวมิ่งน้อย (2539) และผลที่ได้จากการวิจัยนี้เป็นข้อมูลความรู้ที่ทำให้ชัดเจนกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนไทย เพื่อการนำไปใช้อ้างอิงเกี่ยวกับประโยชน์ของการมองโลกในแง่ดี มีบทบาทในการนำไปสู่ประสิทธิภาพในการเผชิญกับปัญหาในชีวิต และนำไปสู่การมีสุขภาพกายและใจที่ดี

(2) รูปแบบการอธิบายการมองโลกกับกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม ผลที่ได้แสดงให้เห็นว่านิสิตนักศึกษาที่มีรูปแบบการอธิบายการมองโลกในแง่ร้ายใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมสูงกว่านิสิตนักศึกษาที่มองโลกในแง่ดี

จากที่กล่าวมาแล้วในเรื่อง คุณสมบัติของกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมนั้นหากพิจารณาร่วมกับวิธีการเผชิญปัญหาอีก 2 ด้าน ของบุคคลจะพบว่าหากบุคคลนั้นใช้วิธีการแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมสูง รวมทั้งใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการสูง แสดงว่าบุคคลนั้นเผชิญปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่หากพิจารณาพบว่าใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมสูง รวมทั้งใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงด้วย แสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นเผชิญปัญหาอย่างไม่มีประสิทธิภาพอันไม่นำไปสู่การแก้ไขปัญหา โดยผลที่ได้แสดงให้เห็นว่าผู้มองโลกในแง่ร้ายใช้วิธีการแสวงหาการสนับสนุนสูง อาจใช้เป็นประเด็นในการตั้งสมมติฐานของงานวิจัยต่อไปที่จะศึกษาให้เห็นชัดว่า นิสิตนักศึกษาที่มองโลกในแง่ร้ายจะใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนร่วมกับการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงด้วยหรือไม่ และข้อค้นพบของงานวิจัยในต่างประเทศอันเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาความช่วยเหลือจากศูนย์ให้คำปรึกษา นับว่าเป็นการจุดประกายว่าผู้ที่มารับคำปรึกษาเป็นกลุ่มที่แสวงหาการช่วยเหลือเพื่อการแก้ไขปัญหาที่นับว่าเป็นการแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมที่มีประสิทธิภาพอย่างหนึ่งนั้น อย่างไรก็ตามมีการวิจัยที่พบว่าผู้ที่มีรูปแบบการอธิบายแบบมองโลกในแง่ร้าย จะไม่ให้ความสนใจต่อการเข้าพบเพื่อขอรับคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ จึงอาจเป็นไปได้ว่าอาจแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมในรูปแบบอื่น จึงมีประเด็นว่า นักจิตวิทยาการปรึกษาจะสร้างความพร้อมให้การขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญในกรณีที่มีความจำเป็นในกลุ่มผู้มองโลกในแง่ร้ายได้อย่างไร

(3) รูปแบบการอธิบายการมองโลกกับกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง

พบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีรูปแบบการอธิบายการมองโลกในแง่ร้ายใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงสูงกว่าผู้ที่มีรูปแบบการอธิบายการมองโลกในแง่ดี

นิสิตนักศึกษาที่มีรูปแบบการอธิบายในลักษณะการมองโลกในแง่ร้ายมีแนวโน้มของการใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงสูงกว่าผู้ที่มีรูปแบบการอธิบายในลักษณะการมองโลกในแง่ดี นิสิตนักศึกษาที่มีรูปแบบการอธิบายในลักษณะการมองโลกในแง่ร้าย มีบุคลิกลักษณะที่แตกต่างจากกลุ่มผู้มองโลกในแง่ดี หากพิจารณาในรายมิติของรูปแบบการอธิบายเหตุการณ์เลวร้าย จะพบว่าผู้มองโลกในแง่ร้ายอธิบายว่ามีสิ่งเลวร้ายมีสาเหตุมาจากตนเอง (มิติแห่งแหล่งกำเนิดของสาเหตุ) เป็นสิ่งที่ยังคงอยู่ ไม่เปลี่ยนแปลง (มิติความสม่ำเสมอ) และ มีผลต่อเรื่องอื่นในชีวิต (มิติความทั่วไป) ด้วย

ผลที่ได้นี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของผู้ที่ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของรูปแบบการอธิบายสาเหตุกับกลวิธีการเผชิญปัญหาที่มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตนักศึกษาเช่นเดียวกับงานวิจัยนี้ ที่พบว่าผู้ที่มีมองโลกในแง่ร้าย จะมีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง และยังมีงานวิจัยอื่นๆ ที่แสดงให้เห็นว่านิสิตนักศึกษาผู้มองโลกในแง่ร้ายมีการรายงานว่ามีคุณภาพชีวิตในระดับต่ำ มีความพึงพอใจในชีวิตน้อยที่สุด และไม่ค่อยมีความพยายามในการแก้ปัญหา นอกจากนี้ในการศึกษาถึงองค์ประกอบย่อยของกลวิธีการเผชิญปัญหาในงานวิจัยยังพบว่าเลือกใช้วิธีที่ไม่มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา เช่น การหลีกเลี่ยง โดยเสพเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการไม่ยุ่งเกี่ยวกับปัญหา เป็นการไม่เผชิญหน้ากับปัญหา (อ้างถึงใน Harju and Bolen, 1998) จากผลลัพธ์ที่ได้ในประเด็นนี้ทำให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้ที่มีรูปแบบการอธิบายการมองโลกในแง่ร้ายที่งานวิจัยยืนยันว่าส่งผลต่อความผิดปกติในด้านจิตใจ ทำให้เกิดภาวะซึมเศร้า โดยรูปแบบการอธิบายการมองโลกในแง่ร้ายที่เน้นให้ความสนใจกับกลุ่มที่มีลักษณะที่มองโลกในแง่ร้ายเพื่อการลดภาวะซึมเศร้า โดยใช้วิธีการบำบัดแบบปัญญานิยม (Cognitive Therapy) ผลที่ได้จากงานวิจัยนั้นแสดงให้เห็นว่าการบำบัดด้วยกระบวนการทางจิตวิทยาเพื่อปรับปรุงทัศนคติในการคิดต่อสถานการณ์เลวร้าย ที่มองว่าสิ่งเลวร้ายมีสาเหตุมาจากตนเอง (มิตินแห่งแหล่งกำเนิดของสาเหตุ) เป็นสิ่งที่จะยังคงอยู่ ไม่เปลี่ยนแปลง (มิตินความสม่ำเสมอ) และ มีผลต่อเรื่องอื่นในชีวิต (มิตินความทั่วไป) โดยปรับเปลี่ยนกระบวนการคิดให้มองว่าสิ่งเลวร้ายมีสาเหตุเกิดจากสิ่งอื่น เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นชั่วคราว และผลเฉพาะในเหตุการณ์ดังกล่าวเท่านั้น ไม่มีผลต่อเรื่องอื่นในชีวิต เป็นกระบวนการคิดที่จะเอื้อบุคคลให้มีการพัฒนาศักยภาพของตนเอง และเพื่อให้สามารถเผชิญปัญหา หรือสถานการณ์กดดันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาบุคคลให้มีรูปแบบการอธิบายแบบมองโลกในแง่ดีเป็นการพัฒนาศักยภาพของบุคคลในการดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นสำคัญของรูปแบบการอธิบายการมองโลกกับกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงอีกประเด็น คือ ปฏิสัมพันธ์ร่วมระหว่างรูปแบบการอธิบายการมองโลกที่มีร่วมกับตัวแปรอิสระที่เกี่ยวข้องในการมีอิทธิพลต่อการใช้วิธีการหลีกเลี่ยงปัญหาที่ต่างกัน โดยพบว่า

นิสิตนักศึกษาที่มองโลกในแง่ร้ายและอยู่ในสาขาวิชามนุษยศาสตร์ มีวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงนี้ สูงกว่านิสิตนักศึกษาที่มองโลกในแง่ดี สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มที่มองโลกในแง่ร้ายของมหาวิทยาลัยระบบปิด มีการใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงนี้สูงกว่ากลุ่มที่มองโลกในแง่ดีของมหาวิทยาลัยระบบปิด ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลของปฏิสัมพันธ์ที่ได้ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ผลที่พบว่านิสิตนักศึกษา สาขามนุษยศาสตร์ที่มีรูปแบบการอธิบายการมองโลกในแง่ร้าย จะใช้การหลีกเลี่ยงสูงกว่าผู้ที่มีมองโลกในแง่ดีสาขาวิทยาศาสตร์ แสดงถึงความชัดเจนของรูปแบบการอธิบายการมองโลกในแง่ดีทำให้มีการใช้การหลีกเลี่ยงใน

ระดับต่ำเมื่อพิจารณาประกอบกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่ต่างกัน ในที่นี้คือการเรียนอยู่ในสาขาวิชาเรียนที่ต่างกัน โดยนิสิตนักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์มีการเรียนที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสารและศิลปะ สาขาสังคมศาสตร์มีการเรียนส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับสังคมแวดล้อม ปัญหาสังคมหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาชีวิต และวิทยาศาสตร์ศึกษาในเชิงเหตุผล เกี่ยวกับข้อเท็จจริงต่างๆ อาจเป็นไปได้ว่าผู้เรียนที่คุ้นเคยกับการพิจารณาเชิงเหตุผลจะเผชิญปัญหาได้โดยจัดการกับปัญหาโดยตรงมากกว่า มีทักษะในการมุ่งจัดการกับปัญหามากกว่า

2.2 เพศกับกลวิธีการเผชิญปัญหา

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าความแตกต่างของเพศของนิสิตนักศึกษามีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม โดยเพศหญิงใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบนี้สูงกว่าเพศชาย แต่ทั้งชายและหญิงใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาและแบบหลีกเลี่ยงไม่แตกต่างกัน

ผลที่พบว่าเพศหญิงใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมสูงกว่าเพศชายนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยอื่นที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรเพศกับกลวิธีการเผชิญปัญหา (Bird and Harris,1990 : Frydenberg & Lewis,1991 : Stark et al.,1989, อ้างถึงใน Chapman และ Mullis,1999) ในงานวิจัย ของ Chapman และ Mullis (1999) พบว่าเพศหญิงเลือกใช้วิธีการสนับสนุนทางสังคม และกำลังใจ อันเป็นปัจจัยย่อยในรูปแบบ กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม ผลที่ได้สนับสนุนข้อมูลได้จากการ ศึกษาของ Bird และ Harris(1990 อ้างถึงใน Chapman,1999) ที่ศึกษาถึงความคาดหวังทางสังคมของเพศหญิงกับเพศชายที่มีผลทำให้ เพศหญิงมีการแสดงออกในรูปของความต้องการได้รับการสนับสนุนทางสังคม และในงานวิจัยของ Harju และ Bolen (1998) ที่พบว่าเพศหญิงมีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจต่อสัมพันธภาพทางสังคมมากกว่าเพศชาย (Social Relationships) นอกจากนี้มีงานวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าความแตกต่างด้านเพศ (สิริกุล จุลศิริ,2533 ; Friedman,1990 ; Gomez,1993 : หน้า 35-36) ที่มีต่อการใช้วิธีการเผชิญปัญหาที่แตกต่างกัน

2.3 ระดับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนกับกลวิธีการเผชิญปัญหา

ผลที่ได้จากการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าความแตกต่างของระดับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนไม่มีอิทธิพลต่อการใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา แบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม และแบบหลีกเลี่ยงที่แตกต่างกัน

จากผลที่ได้จากการวิจัยนี้อาจยังไม่ใช่ข้อสรุปที่ชัดเจนมากนัก เกี่ยวกับระดับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนที่มีความสัมพันธ์กับการเผชิญปัญหา (Friedman,1990 ; Gomez,1993) ที่มีผู้ทำการศึกษาไว้ นั้น เนื่องจากเกณฑ์การแบ่งระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการเก็บข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ มีเงื่อนไขที่แตกต่างจากงานวิจัยที่ผ่านมาที่แสดงให้เห็นว่า โดยในการเก็บข้อมูลระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของงานวิจัยครั้งนี้ที่ได้จากมหาวิทยาลัยระบบเปิด ในที่นี้ คือ มหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้น มีเกณฑ์การให้คิดคะแนนผลการเรียนของนักศึกษาด้วย letter grade คือ G P F มีค่าคะแนนเท่ากับ 4.00 = ดี 2.25 = ผ่าน และ 0 = ไม่ผ่าน ตามลำดับ (ข้อมูลจากคู่มือนักศึกษารามคำแหงปี 2544) โดยเมื่อนิสิตได้เกรด F หรือ 0 นั้น วิชานั้นจะไม่นำมาคิดคะแนนทำให้เกรดระดับต่ำสุดของมหาวิทยาลัยนี้คือ 2.25 ดังนั้นเมื่อใช้เกณฑ์ในการจัดระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีสัดส่วนใกล้เคียงกันของ 2 ระบบการเรียนของสถานศึกษาคือระบบเปิดและระบบปิด ที่เป็นตัวแปรที่นำมาศึกษา ผู้วิจัยจึงกำหนดระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำอยู่ในช่วง 2.49 ลงมาเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มย่อยใกล้เคียงกับของมหาวิทยาลัยระบบปิด ดังนั้นข้อมูลเกี่ยวกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ควรมีการทดสอบซ้ำ โดยควบคุมความคลาดเคลื่อนอันเกิดจากการพิจารณาคะแนนระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ออกเป็นสูง กลาง ต่ำ

2.4 สาขาวิชาที่เรียนกับกลวิธีการเผชิญปัญหา

ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า

นิสิตนักศึกษาที่เรียนต่างสาขาวิชาได้แก่สาขาวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา และวิธีการแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมไม่แตกต่างกัน ในขณะที่นิสิตนักศึกษาสหวิชามนุษยศาสตร์แต่ใช้วิธีการหลีกเลี่ยงปัญหาสูงกว่านิสิตนักศึกษาสหวิชาวิทยาศาสตร์ แต่ไม่แตกต่างไปจากนิสิตนักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาสังคมศาสตร์

นอกจากนี้ในงานวิจัยยังพบว่านิสิตนักศึกษาต่างสาขาก็มีรูปแบบการอธิบายการมองโลกส่งผลร่วมกันต่อการมีความแตกต่างของการใช้การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงนี้ ผลที่ได้แสดงให้เห็นว่านิสิตนักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาที่ต่างกันได้แก่สาขาวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ รวมทั้งมีรูปแบบการอธิบายการมองโลกที่ต่างกันคือมองโลกในแง่ดีหรือมองโลกในแง่ร้ายจะใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงนี้แตกต่างกัน การทดสอบผลภายหลังการวิเคราะห์ความแปรปรวนแสดงให้เห็นว่านิสิตนักศึกษาที่มีรูปแบบมองโลกในแง่ร้ายสาขามนุษยศาสตร์จะมีการใช้วิธีการหลีกเลี่ยงสูงกว่านิสิตนักศึกษาผู้ที่มีรูปแบบมองโลกในแง่ดีที่เรียนในสาขาวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

นิสิตนักศึกษาที่เรียนต่างสาขาวิชาได้แก่สาขาวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ รวมทั้งอยู่ในระบบการเรียนของสถานศึกษาที่ต่างกันคือระบบเปิดหรือระบบปิด จะใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบหลักหนีแตกต่างกัน และพบว่านิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยปิดสาขาวิชามนุษยศาสตร์ใช้วิธีการหลักหนีสูงกว่านิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเปิดสาขาวิชาวิทยาศาสตร์

2.5 ระบบการเรียนของสถานศึกษากับกลวิธีการเผชิญปัญหา

ความแตกต่างของระบบการเรียนของสถานศึกษาทำให้มีความแตกต่างของการใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม และแบบหลักหนี แต่ไม่พบว่ามียุทธวิธีผลต่อความแตกต่างในการใช้วิธีมุ่งจัดการกับปัญหา

การใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยระบบเปิดและปิดพบว่านิสิตนักศึกษาระบบปิดมีการใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมมากกว่านิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยระบบเปิด อธิบายได้จากการเรียนใน 2 ระบบของผู้เรียนกล่าวคือ ผู้ที่เรียนในมหาวิทยาลัยระบบเปิดนั้นโอกาสในการกระทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน หรือการพบปะเป็นไปได้น้อยกว่าผู้ที่เรียนในมหาวิทยาลัยระบบปิดที่มีกฎระเบียบบังคับในการเข้าชั้นเรียน ทำให้การดำเนินชีวิตของนิสิตนักศึกษาในระบบปิดส่วนใหญ่ใช้เวลาอยู่กับเพื่อน มีความใกล้ชิด และระบบการเรียนมีลักษณะเอื้อต่อการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ช่วยเหลือเกื้อกูลกันมากกว่าผู้ที่เรียนในมหาวิทยาลัยระบบเปิดที่มีระบบการเรียนที่เอื้อให้แสวงหาความรู้ และต้องพึ่งพาตนเองเป็นส่วนใหญ่

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า โดยภาพรวมนิสิตนักศึกษาไทยใช้การเผชิญปัญหาที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา และการแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม ในระดับสูง และใช้การเผชิญปัญหาที่ไม่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การหลักหนี ในระดับต่ำ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่มีรูปแบบการอธิบายการมองโลกในแง่ดี และการมองโลกในแง่ร้าย พบว่ากลุ่มที่มองโลกในแง่ดีใช้การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาสูงกว่า และกลุ่มที่มองโลกในแง่ร้ายใช้การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม และการหลักหนี สูงกว่า ในด้านการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมพบว่านิสิตนักศึกษาเพศหญิง ใช้วิธีนี้มากกว่าชาย และนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยปิดใช้วิธีนี้มากกว่านิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเปิด ส่วนการเผชิญปัญหาแบบหลักหนีนั้นพบว่า กลุ่มนิสิตนักศึกษาในสาขาวิชามนุษยศาสตร์ใช้วิธีการดังกล่าวมากกว่านิสิตนักศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์แต่ไม่แตกต่างไปจากสาขาวิชาสังคมศาสตร์ นิสิตนักศึกษาที่มีรูปแบบการอธิบายการมองโลกในแง่ร้ายและเรียนอยู่ในสาขาวิชามนุษยศาสตร์จะใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบ

หลักนี้สูงกว่า นิสิตนักศึกษาที่มีรูปแบบการอธิบายการมองโลกในแง่ดีที่เรียนอยู่ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ นิสิตนักศึกษาที่มีรูปแบบการอธิบายการมองโลกในแง่ร้ายของมหาวิทยาลัยระบบปิด มีการใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบหลักนี้สูงกว่ากลุ่มที่มองโลกในแง่ดีของมหาวิทยาลัยระบบปิด และนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยปิดสาขาวิชามนุษยศาสตร์ใช้วิธีการหลักนี้สูงกว่านิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยปิดที่เรียนสาขาวิชาวิทยาศาสตร์